DERSLER CEPTE

COĞRAFYA 9

ÜNİTE	DOĞAL SİSTEMLER
KONU	Haritalarda Yöntem ve Teknikler

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI YAYINLARI • 8846

YARDIMCI KAYNAK EĞİTİM MATERYALİ • 2716

DERSLER CEPTE

COGRAFYA 9. SINIF

ISBN 978-975-11-6634-0

Yazar

Adem CÜCÜ, Öğretmen
Adem İNAN, Öğretmen
Ahmet ÇELİK, Öğretmen
Belgizar PARLAK, Öğretmen
Deniz KERİMOĞLU, Öğretmen
Erdoğan GEYİK, Öğretmen
Hülya YAVUZ, Öğretmen
Murat ÖZKOÇ, Öğretmen

Dizgi - Tasarım Ekibi

Hülya YAVUZ, Öğretmen
Özkan KAYA, Öğretmen
Sena SARIKAYA, Öğretmen

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl.
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
Medeniyyet dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş, yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın;
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri toprak diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden İlâhî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar -ki şehadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerîhamdan İlâhî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerret gibi yerden na'şım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl;
Hakkıdır hür yaşamış bayrağımın hürriyyet;
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif ERSOY

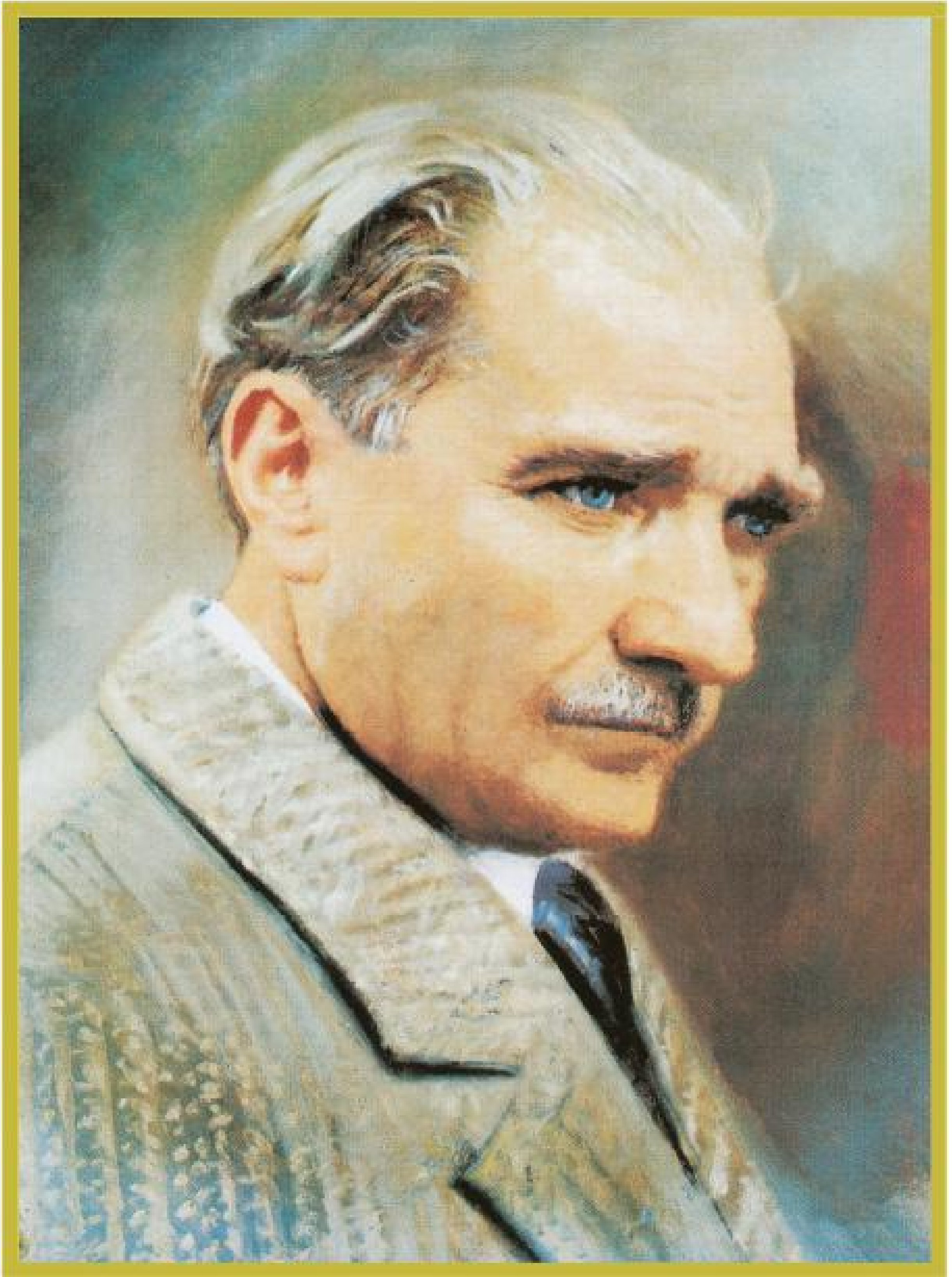
GENÇLİĞE HİTABE

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek dâhilî ve hâricî bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok namüsait bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlîlerin siyasî emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr u zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.

Mustafa Kemal Atatürk

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

İÇİNDEKİLER

Ön Söz 7

Haritalarda Yöntem ve Teknikler 9

Açık Uçlu Sorular - Haritalarda Yöntem ve Teknikler 17

Çoktan Seçmeli Sorular - Haritalarda Yöntem ve Teknikler 18

Cevap Anahtarı 20

Değerli Öğretmenler ve Sevgili Öğrenciler,

Sizler için hazırlanan Dersler Cepte fasiküllerinde tüm derslerdeki aylık konu özetlerini bulacaksınız. Gerek yazılılara hazırlanırken gerek konu tekrarı yaparken Dersler Cepte fasikülündeki konu özetleri size yol gösterecektir. Konu özetlerinin maddeler hâlinde ve görsel ağırlıklı olması bilgilerinizin kalıcı olmasında kolaylık sağlayacaktır. Konu özetlerinin yanında “Hatırlayalım, Kritik Bilgi, Dikkat, Faydalı Linkler, Araştırma, Bir Örnek de Sen Ver, Biliyor Musunuz?, Filozof Der ki, Felsefe Sözlüğü, Haritada Bulalım” gibi bölümlerle konuların en önemli noktalarını ve ilgi çekici yanlarını görmüş olacaksınız. Böylece eğlenirken aynı zamanda da bilgilerinizi pekiştirme fırsatı bulacaksınız.

Açık uçlu ve çoktan seçmeli sorularla tekrar ettiğiniz bilgileri kullanabileceksiniz. Karekodlar aracılığıyla çoktan seçmeli soruların video çözümlerini izleyerek sorulara anında dönüt alabileceksiniz. Her konuyla ilgili çıkmış soruların yer alması da üniversiteye hazırlık yolculuğunda sizlere rehberlik edecek ve işlediğiniz konuların ne kadar önemli olduğuna dair fikir verecektir.

Millî Eğitim Bakanlığı olarak alanında yetkin uzmanlarca titizlikle hazırlanmış ve denetimden geçmiş olan Dersler Cepte fasikülleriyle öğrenci ve öğretmenlere derslerin işlenişi ve tekrarı noktasında katkı sunulması amaçlanmaktadır.

Neler Öğreneceğiz?

Coğrafyanın temel prensiplerinden dağılış ilkesine bağlı olarak önem kazanan haritalar; yaşanan bölgeyi, farklı yöreleri, ülkeleri, dünyayı tanımaya ve bu yerler hakkında bilgi sahibi olmaya imkân sağlar. Hayatın hemen hemen her alanında haritalardan yararlanmak mümkündür. Ulaşım, turizm, madencilik, sanayi, tarım gibi birçok alanda haritalar insanlığa kolaylık sağlamaktadır. **Haritalarda Yöntem ve Teknikler** bölümünde;

- Coğrafi Bilgi Sistemleri ve Uzaktan Algılama
- Mekânsal verilerin haritaya aktarılma yöntemi
- Eş Yükselti Eğrisi Yöntemi
- Profil Çıkarma
- Renklendirme Yöntemi
- Kabartma Yöntemini öğreneceğiz.

ÖSYM - TYT COĞRAFYA SORULARININ KONULARA GÖRE DAĞILIMI

SINIF DÜZEYİ	ÜNİTE	KONU	2018	2019	2020	2021	2022	Toplam
9	Doğal Sistemler	Coğrafya Bilimi	1	1			1	3
		Dünya'nın Şekli ve Hareketleri				1		1
		Harita Bilimi					1	1
		Atmosfer ve İklim Bilgisi	1		1	1	1	4
	Küresel Ortam: Bölgeler ve Ülkeler	Bölgeler	1		1			2
10	Doğal Sistemler	Dünya'nın Yapısı ve Oluşum Süreci			1			1
		Su Kaynakları				1		1
		Bitkiler		1				1
	Beşerî Sistemler	Nüfus Coğrafyası	1	2	1	1		5
		Ekonomik Faaliyetler					1	1
	Çevre ve Toplum	Afetler	1	1	1	1	1	5
Toplam			5	5	5	5	5	

Yukarıdaki tablo YKS sorularının son beş yıla göre dağılımını göstermektedir. ÖSYM, YKS sorularını bütün kazanımlara ve konulara yönelik belirleyebilir.

Coğrafi Verilerin Haritalara Aktarılma Yöntemleri

Hatırlayalım

Bir alanın kuş bakışı görünümünün ölçek kullanılmadan düzlem üzerine aktarılmasına **kroki**, yeryüzünün tamamının ya da bir kısmının kuş bakışı görünümünün belli bir oranda küçültülerek düzlem üzerine aktarılmasına ise **harita** denir.

CBS (Coğrafi Bilgi Sistemleri)

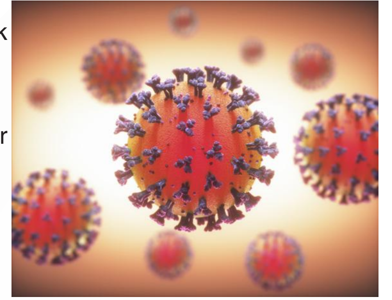
CBS; dünyaya ait mekânsal verileri (iklim, nüfus, yeryüzü şekilleri vs.) elde etmek, depolamak, kontrol etmek, işlemek, analiz etmek ve görüntülemek için kullanılan bir sistemdir. CBS'nin bileşenleri; temel olarak donanım (bilgisayar), yazılım (kullanılan CBS programları), coğrafi veriler, yöntemler ve kullanıcıdır.

Dünya üzerindeki herhangi bir yerin farklı özelliğe sahip haritaları bu yöntemle oluşturulabilir. CBS; yeni bir teknoloji olmasına rağmen günümüzde eğitim, sağlık, belediyecilik, ulaşım, turizm, savunma, sanayi, tarım, ormancılık, afet yönetimi gibi pek çok alanda kullanılmakta ve kullanımı her geçen gün artmaktadır.

Bir Örnek de Sen Ver

Google Earth, Yandex Navigasyon, Google Haritalar, COVİD 19 döneminde kullandığımız Hayat Eve Sığar gibi uygulamalar coğrafi bilgi sistemleri temelli uygulamalar olarak örneklendirilebilir.

Günlük yaşamınızda kullandığınız coğrafi bilgi sistemleri temelli uygulamalara örnekler veriniz.

....

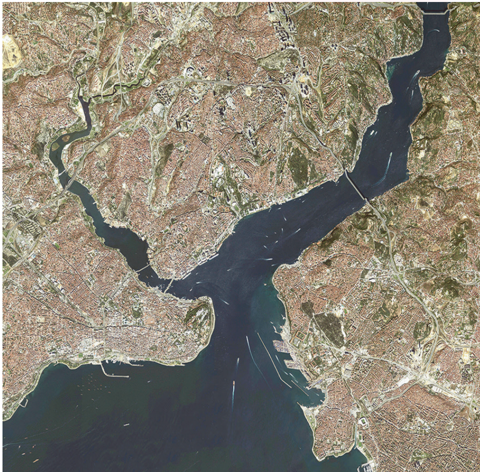
....

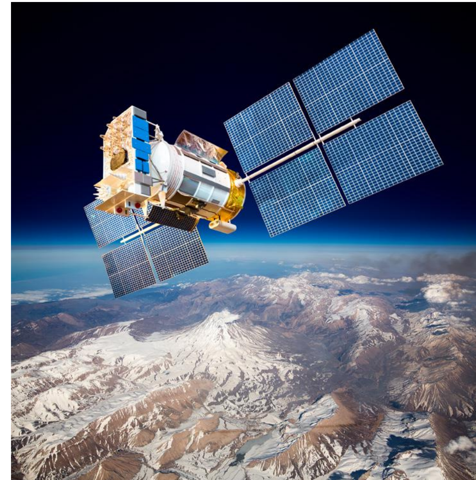
....

Uzaktan Algılama

Atmosfere, uzaya veya yeryüzünden belirli uzaklıklara yerleştirilen platformlara monte edilmiş ölçüm aletleriyle (özellikle yapay uydular) yeryüzünde bulunan doğal ve yapay nesneler hakkında bilgi alma ve değerlendirme tekniğidir. Günümüzde yerküre ile uğraşan tüm bilim dalları uzaktan algılamayı kullanmaktadır.

GÖKTÜRK-2, TÜBİTAK ve Türk Havacılık-Uzay Sanayii A.Ş (TAI) iş birliği ile geliştirilen keşif uydumuz olup 18 Aralık 2012 tarihinde Çin'den uzaya fırlatılmıştır. Görev bilgisayarı ve yazılımı tamamen Türk mühendislerce tasarlanan GÖKTÜRK- 2, Cumhuriyet tarihinde yüksek çözünürlüklü görüntü alma amacıyla üretilen ilk uydudur.

Uydu görüntüsü

Uydu

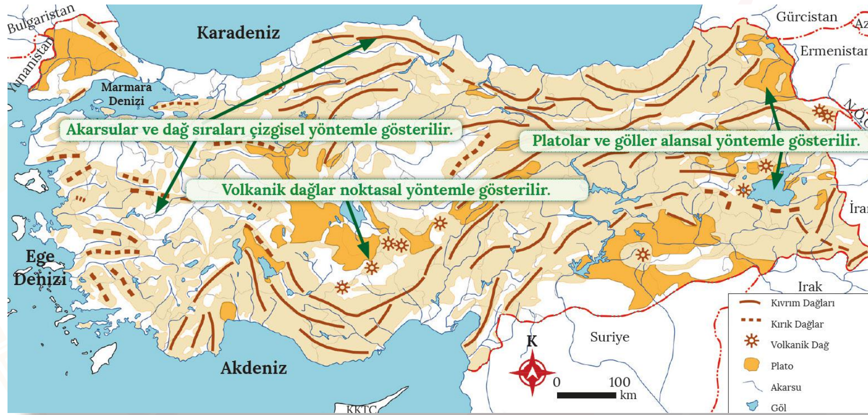
Mekânsal Verilerin Haritaya Aktarılması

Haritalarda mekânsal verilerin gösterilmesinde üç temel sembol kullanılır. Bunlar nokta, çizgi ve alandır.

- **Noktalama Yöntemi:** Mekânsal verilerin konumunun, dağılışının, sayısının ve yoğunluğunun noktalar yardımıyla gösterilmesidir. Bu yöntemle yerleşmeler, nüfus, sanayi tesisleri, tarım ürünlerinin dağılışı, okullar vb. pek çok özellik gösterilebilir.

- **Çizgi Yöntemi:** Akarsular, yollar, sınırlar, rüzgâr yönleri vb. özelliklerin harita üzerinde çeşitli biçimlerdeki çizgilerle gösterilmesidir.

- **Alan Yöntemi:** Yeryüzünde geniş yer kaplayan göl, ova, orman, idari bölge vb. alanların harita üzerinde hücreler içine alınarak buraların farklı renk, işaret ve tonlamalar ile gösterilmesi yöntemidir.

Mekânsal verilerin haritaya aktarımında kullanılan yöntemler

 Bir Örnek de Sen Ver

Aşağıdaki harita üzerinde noktasal, çizgisel ve alansal verilere birer örnek gösteriniz.

Türkiye Fiziki Haritası

 Dikkat!

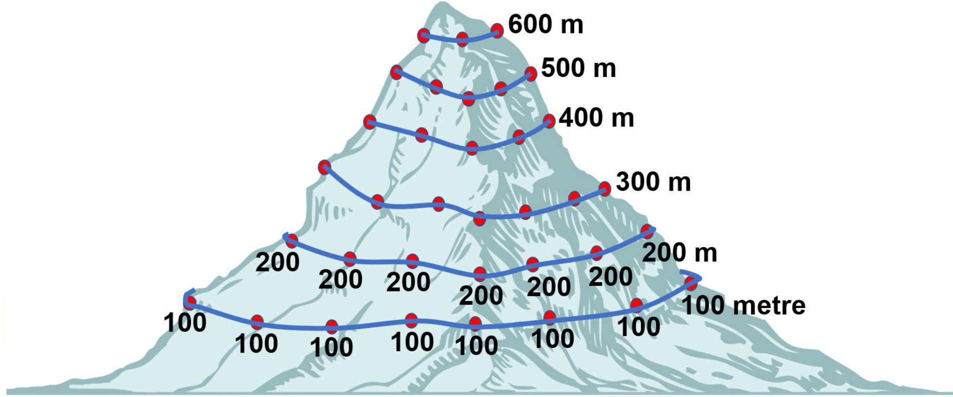
- Evler, elektrik direkleri, volkanik dağlar ve otobüs durakları gibi veriler noktasal,
- Akarsular, fay hatları, sıradağlar ve yollar gibi veriler çizgisel,
- Ormanlar, göller, millî parklar ve denizler alansal yöntemle gösterilir.

 Kritik Bilgi

Yeryüzü şekillerini haritalarda en belirgin hâlde göstermek amacıyla bazı yöntemler geliştirilmiştir. Kabartma, renklendirme ve eş yükselti eğrisi (izohips) bu yöntemlerden en sık kullanılanlar arasında yer almaktadır

Eş Yükselti Eğrisi (İzohips) Yöntemi

Eş yükselti eğrileri (izohipsler), deniz seviyesinden itibaren aynı yükseltiye sahip noktaların birleştirilmesiyle elde edilir. Günümüzde yeryüzü şekillerinin gösterilmesinde en çok kullanılan yöntemlerden biridir.

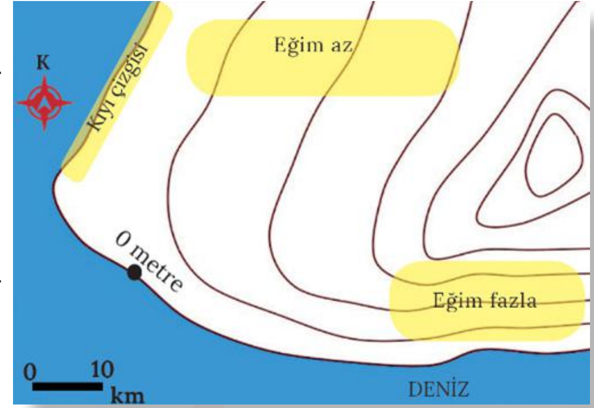
İzohipslerin Özellikleri

- Kapalı eğriler şeklinde iç içe çizilir.
- Eş yükselti eğrileri birbirini kesmez.
- Bir eş yükselti eğrisi üzerindeki bütün noktaların yükseltisi aynıdır. (A, B ve C noktaları)
- En geniş eğri en alçak yeri, en dar eğri ise en yüksek yeri gösterir. Bu eğriler, birbirini en alçaktan en yükseğe doğru çevreler. (D ve E noktaları) Bu durum çukur alanlar için geçerli değildir. (F noktası)
- Eğriler arasındaki yükselti farkı haritanın tamamında aynıdır. Bu yükselti farkına eküidistans ya da eş yükselti eğrisi aralığı denir.
- Eş yükselti eğrisi aralığı haritanın ölçeğine göre değişir. Küçük ölçekli haritalarda bu aralık değeri büyük, büyük ölçekli haritalarda ise küçüktür.
- Birbirini çevrelemeyen komşu iki eş yükselti eğrisinin yükseltisi aynıdır.
- Akarsuyun her iki tarafındaki eğrinin yükseltisi aynıdır. (G ve H noktaları)

 Dikkat!

Eküidistans haritanın ölçeğine göre değişir. Ölçek büyükse eküidistans küçük, ölçek küçükse eküidistans büyüktür.

• Eğimin arttığı yerlerde eğriler sık, azaldığı yerlerde ise seyrek aralıklarla çizilir.

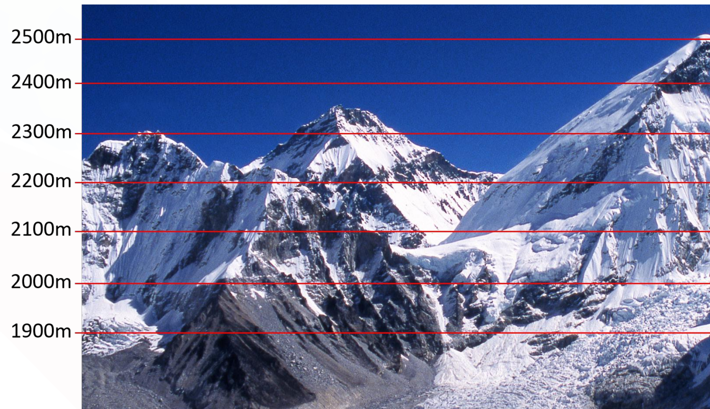
• Deniz seviyesinden geçen eğriye **kıyı çizgisi** denir. Kıyı çizgisinin yükseltisi "0" metredir.

 Kritik Bilgi

Eş yükselti eğrisi haritalarından yararlanarak eğim hesaplanabilir.

 Bir Örnek de Sen Ver

Aşağıdaki görselde verilen yükselti basamaklarını kullanarak, görsele ait alanın eş yükselti eğrisi haritasını oluşturunuz.

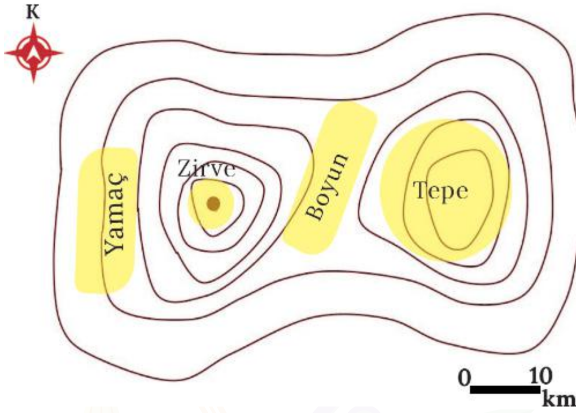
Yer Şekillerinin Eş Yükselti Eğrileriyle Gösterilmesi

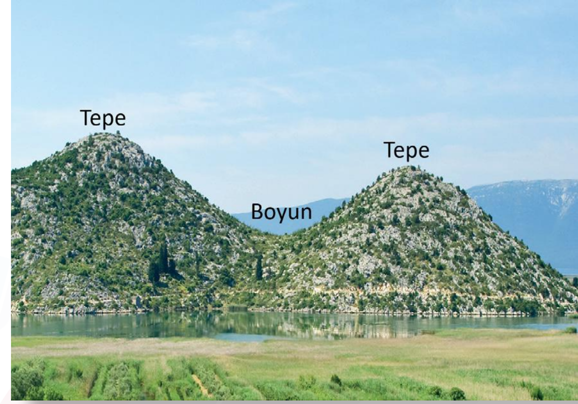
• İç içe kapalı halkalar şeklinde çizilen eğriler **tepeleri** gösterir.

• Dağ ya da tepelerin en yüksek noktasına **zirve** (doruk) denir. Eş yükselti eğrilerinde zirve, nokta ya da üçgen sembolü ile gösterilir.

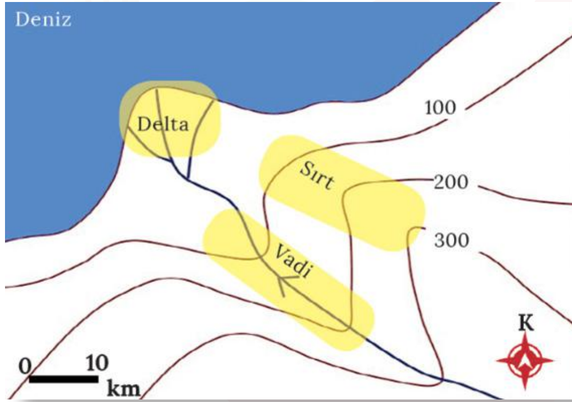
• İki tepe arasında kalan alçak yerlere **boyun** denir.

• Vadi ve tepelerin kenarları ile sırtların her iki tarafında kalan kısımlarına **yamaç** adı verilir.

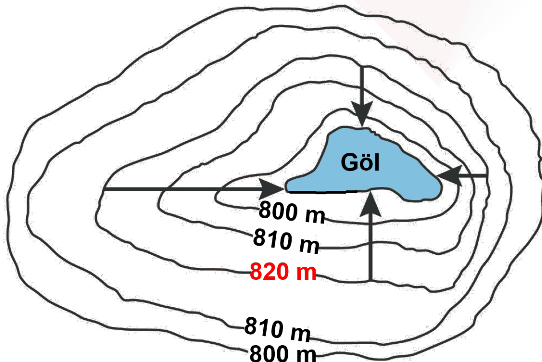

• Akarsuyun aktığı vadi alanlarında izohipsler V şeklini alır. Bu şeklin sivri ucunun gösterdiği yüksek yerler **vadi**, alçak yerler ise **sırt** olarak ifade edilir.

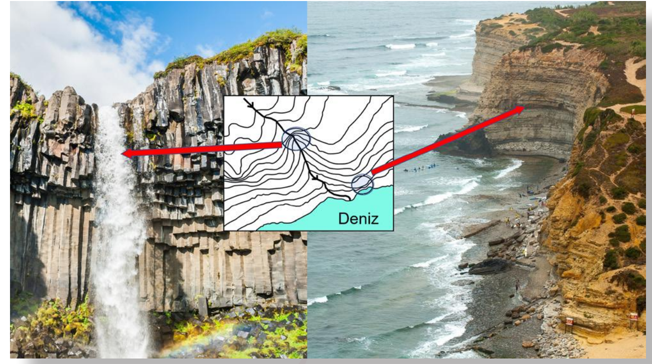

• Çevresine göre alçakta kalan alanlara **kapalı çukur** denir. Bu yeryüzü şekli içe dönük ok işaretleri ile gösterilir.

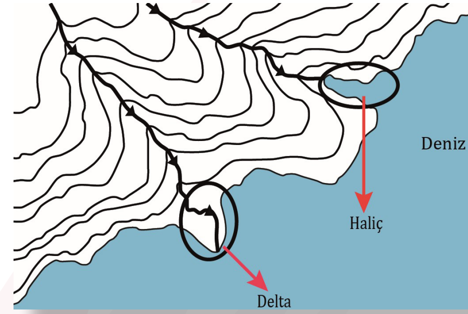

Eş yükselti eğrilerinin deniz kenarında birbirine çok yakın çizildiği yerde **falez** adı verilen uçurumlar yer alır. Falezlerin olduğu kıyılarda derinlik fazla, kıta sahanlığı da genellikle dardır.

Akarsular tarafından taşınan alüvyonların akarsuların denize döküldüğü yerde birikmesi sonucu denize doğru çıkıntılar oluşur. Bu çıkıntılara **delta** denir.

Genelde gelgitin görüldüğü kıyılarda, akarsu ağızlarına suların dolmasıyla oluşan su girintilerine de **haliç** adı verilir.

 Bir Örnek de Sen Ver

Aşağıdaki eş yükselti eğrisi haritasında bulunan yer şekillerini işaretleyiniz.

Tepe

Vadi

Boyun

Yamaç

Sırt

Kapalı Çukur

Kıyı Çizgisi

Plato

Ada

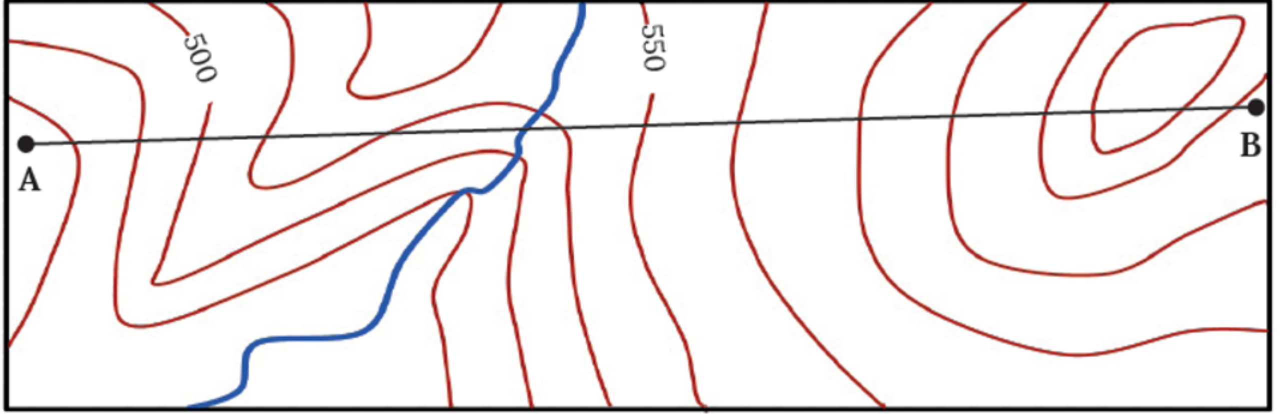
Mevsimlik Akarsu

Profil Çıkarma

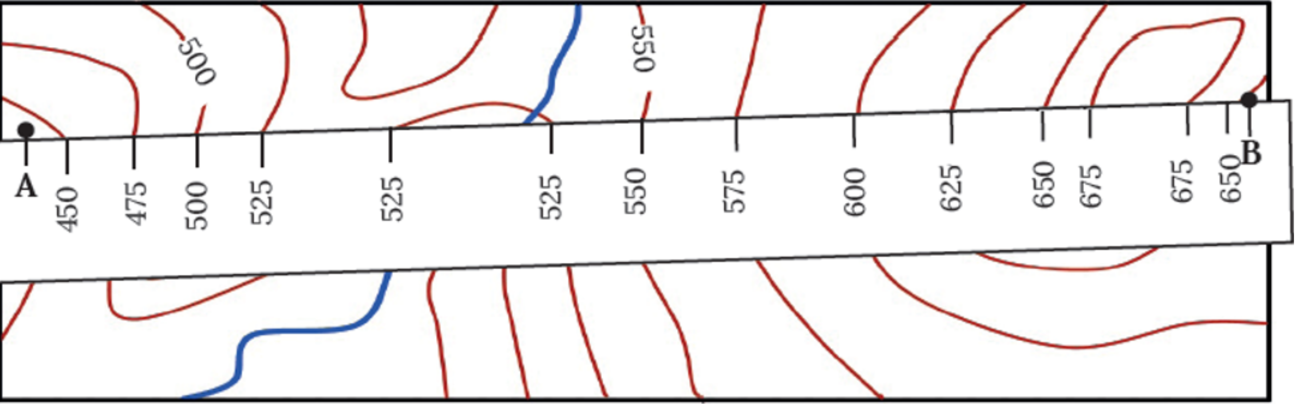
Bir yeryüzü şeklinin yandan görünüşüne profil denir. Profil çıkarmanın amacı, haritalardaki yeryüzü şekillerine ait kuş bakışı görünüşün yandan nasıl göründüğünü öğrenmektir. En iyi ve en doğru profil, eş yükselti eğrileriyle çizilmiş topoğrafya haritaları ile fiziki haritalardan çıkarılır. Profil çıkarma işleminde sırasıyla şu aşamalar takip edilir:

1.Profil çıkarılacak alan iki nokta ile belirlenir ve bu noktalar arasına bir doğru çizilir.
2.Doğru ile eş yükselti eğrilerinin temas ettiği yerler işaretlenir.
3.Başka bir kâğıda eş yükselti eğrisindeki yükselti basamakları ve birbirine paralel çizgiler çizilir.
4.Daha sonra hazırlanan kâğıt, profili çıkarılacak doğrunun altına konur.
5.İşaretlenen noktaların yükselti değerleri hazırlanan kâğıtta yerlerine indirilir.
6.İşaretlenen noktalar birleştirilerek profil tamamlanmış olur.

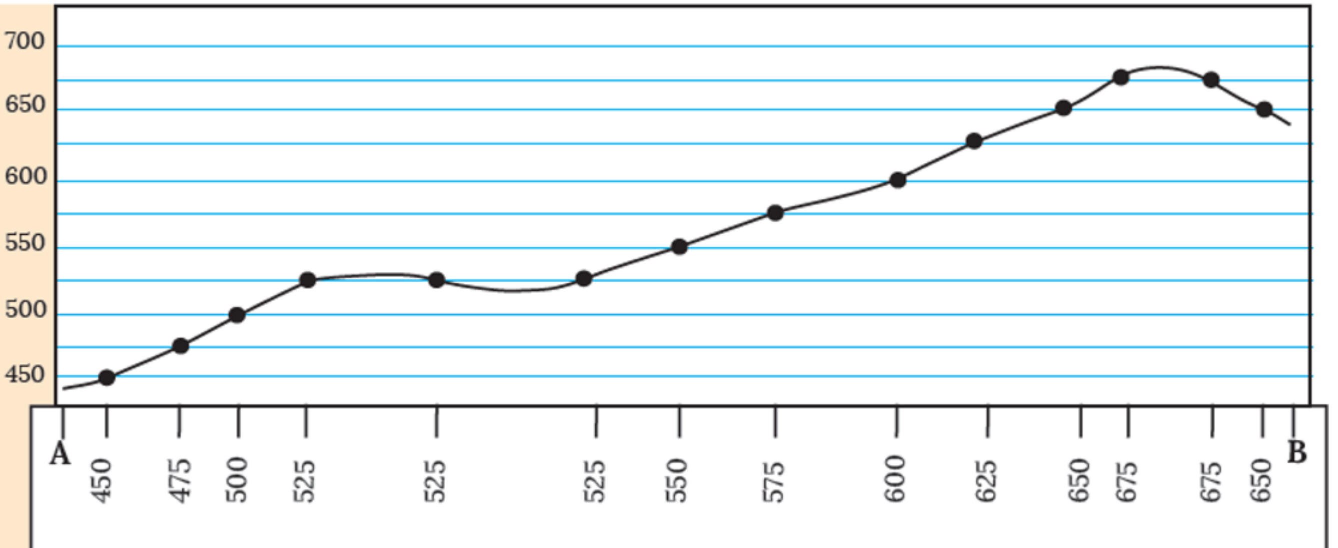
1. Adım

2. Adım

3. Adım

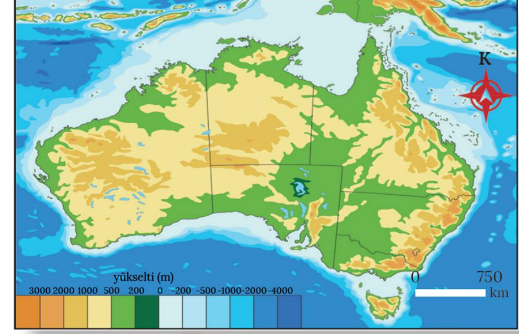

Konu Özeti - Haritalarda Yöntem ve Teknikler

Renklendirme Yöntemi

Renklendirme yöntemi ile hazırlanan haritalarda (fiziki haritalar vb.) yeryüzü şekillerinin yükselti basamakları renklerle gösterilir. Yükseltisi deniz seviyesine yakın yerler yeşil, yükseltinin arttığı yerler sarı, turuncu, kahverengi ve bu renklerin tonları ile gösterilir. Bu yöntemle hazırlanan haritalarda renkler, ova, plato,dağ, orman veya çöl gibi unsurları değil sadece yükseltiyi gösterir. Ayrıca bu tür haritalarda buzullar ve kalıcı karlar beyaz, su kaynakları ise mavi renkle gösterilir. Mavi renk koyulaştıkça derinlik artar.

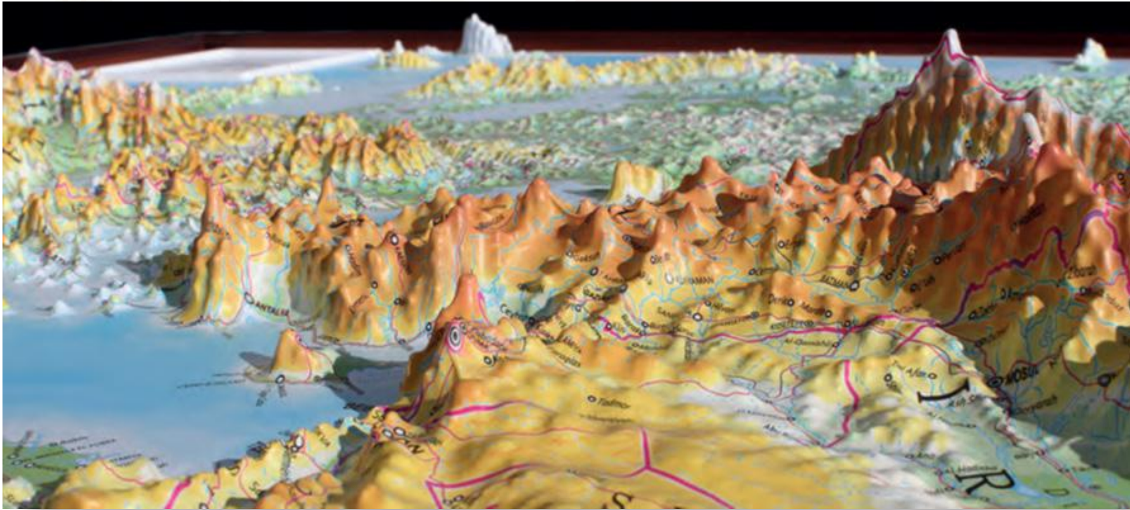

Dikkat!

Renklendirme yöntemi ve eş yükselti eğrisi yöntemi aynı haritada birleştirilerek kullanılabilir.

Kabartma Yöntemi

Kabartma yöntemi, yeryüzü şekillerine ait kabartmaların yapılıp boyanması ile elde edilen 3 boyutlu haritalardır. Yatay ve dikey olmak üzere iki tip ölçeğin kullanıldığı bu yöntemde yeryüzü şekilleri gerçeğe en yakın şekilde gösterilir. Yatay ölçek uzunluğu gösterirken dikey ölçek yükseltiyi göstermektedir.

Kritik Bilgi

Deniz ya da göllerde aynı derinliğe sahip noktaların birleştirilmesi ile elde edilen eğrilere eş derinlik eğrisi (izobat) denir.

Dersi izleyelim

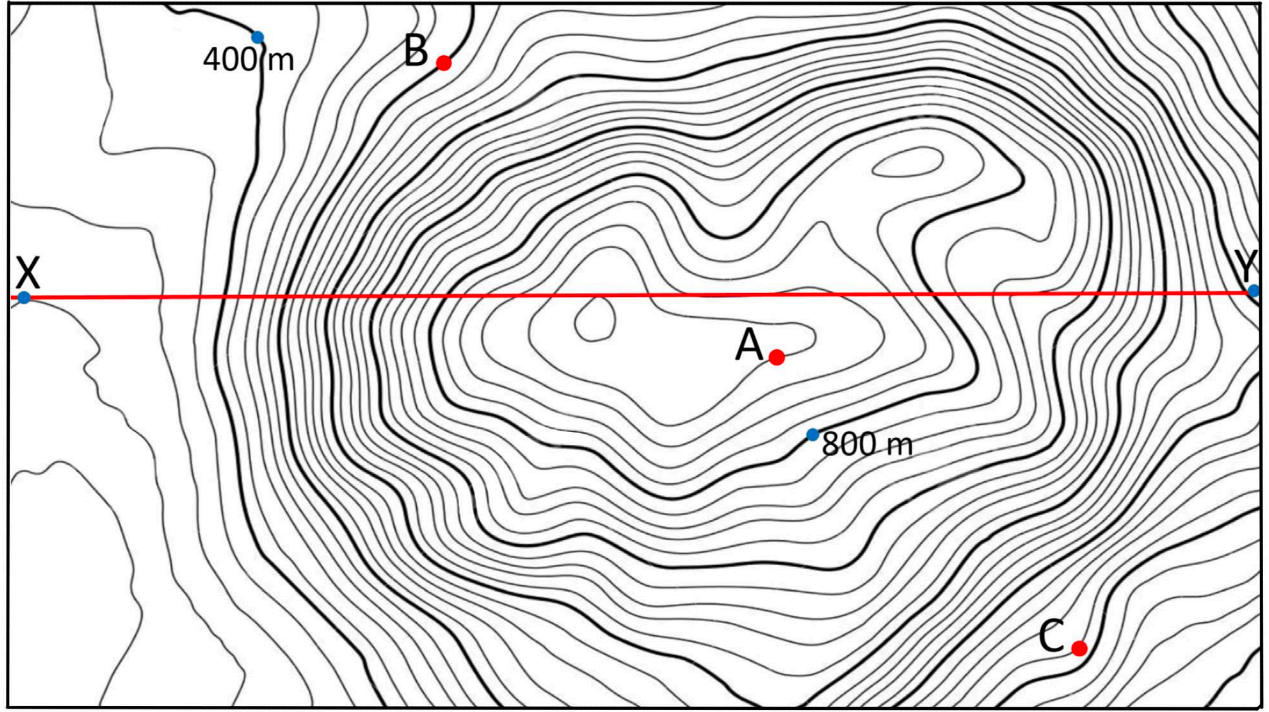
Harita Türleri- Haritacılık Tarihi Coğrafi Bilgi Sistemleri- Uzaktan Algılama Mekânsal Verilerin Haritaya Aktarımı

Eş Yükselti Eğrileri ve Eş Yükselti Eğrilerinin Özellikleri

Eş Yükselti Eğrileri İle Çizilmiş Haritalarda Yer Şekilleri Ve Renklendirme - Kabartma Yöntemleri

1. Haritadaki eküidistans (eş yükselti eğrileri arası yükselti farkı) kaç metredir?

....
....
....
....
....
....

2. A, B ve C noktalarının yükselti değeri nedir?

....
....
....
....
....
....

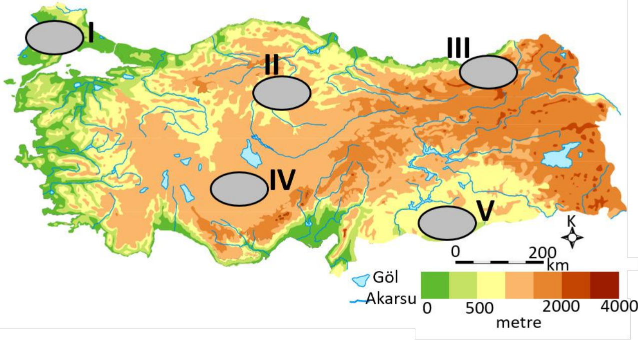
3. X-Y doğrultusunda görülen yer şekilleri nelerdir?

....
....
....
....
....
....

4. Haritada izohips eğrilerinin arasındaki mesafelerin değişmesinin nedenini yazınız.

....
....
....
....
....
....

1. Aşağıdaki Türkiye haritasında beş farklı alan numaralandırılmıştır.

Renklendirme yöntemi ile hazırlanan haritalarda renkler yükselti basamaklarını göstermektedir. Bu haritalarda renklerin ve tonlarının değişimi yükselti değişimini göstermektedir.

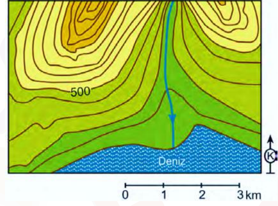
Buna göre, hangi alanda yükselti farkı diğerlerine göre daha fazladır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2. Yanda bir alana ait topoğrafya haritası verilmiştir.

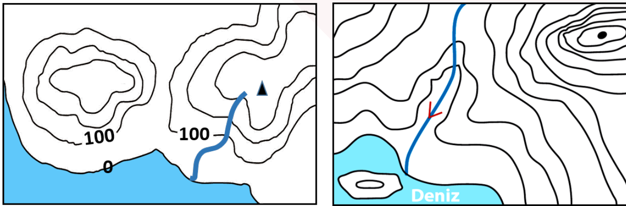
Bu haritada aşağıdaki yer şekillerinden hangisi gösterilmemiştir?

A) Boyun
B) Vadi
C) Delta
D) Sırt
E) Yamaç

3. Aşağıda iki farklı alana ait izohips haritaları verilmiştir.

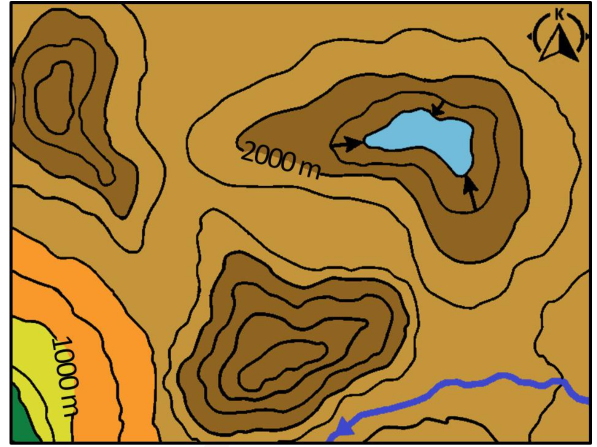
- Doruk
- Boyun
- Sırt
- Kıyı çizgisi
- Vadi

Buna göre, verilenlerden kaç tanesi iki haritada da bulunur?

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

4.

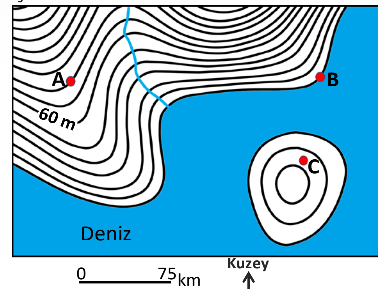

Yukarıda renklendirilmiş izohips haritasında verilenlere göre aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) İzohipsler arası yükselti artışı 250 metredir.
B) Arazinin güneybatısının yükseltisi daha azdır.
C) Göl kıyısının yükseltisi 2250 metreden azdır.
D) Göl, yükseltisi en az olan tepede yer almaktadır.
E) Farklı yükseltide dört tepe bulunmaktadır.

5. Aşağıda verilen topoğrafya haritası üzerinde üç farklı yer işaretlenmiştir.

Buna göre aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

A) A noktasının en yakın kıyı çizgisine uzaklığı 50 km'den fazladır.
B) İzohipsler arası mesafeler eğime bağlı olarak farklılık gösterir.
C) A ve B noktaları arasındaki yükselti farkı 80 metredir.
D) Akarsu genel olarak güneye doğru akmaktadır.
E) C noktasının yükseltisi 20 ile 30 metre arasındadır.

6. Mekânsal veriler, noktasal, çizgisel ve alansal gösterimlerle haritalara aktarılır.

	Noktasal	Çizgisel	Alansal
Ağrı Dağı	✓		
Tuz Gölü			✓
Kızılırmak		✓	
Toroslar	✓		
Obruk Platosu			✓

Buna göre tablodaki mekânsal verilerden hangisinin haritaya aktarımında kullanılan gösterim yanlış eşleştirilmiştir?

A) Ağrı Dağı

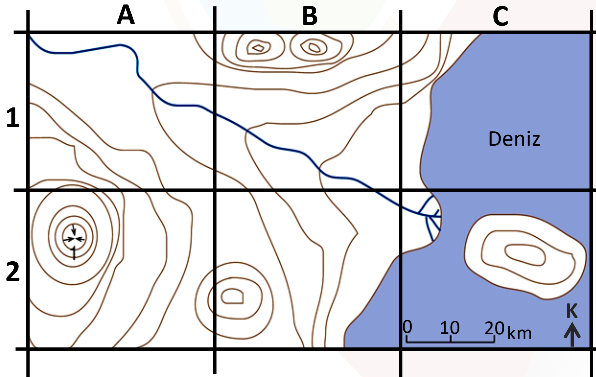
B) Tuz Gölü

C) Kızılırmak

D) Toroslar

E) Obruk Platosu

7. Aşağıda bir bölgenin altı paftadan oluşan topoğrafya haritası verilmiştir.

Buna göre haritanın paftaları ile ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) 1A paftasında akarsu üzerinde eğim kırıkları bulunmaktadır.

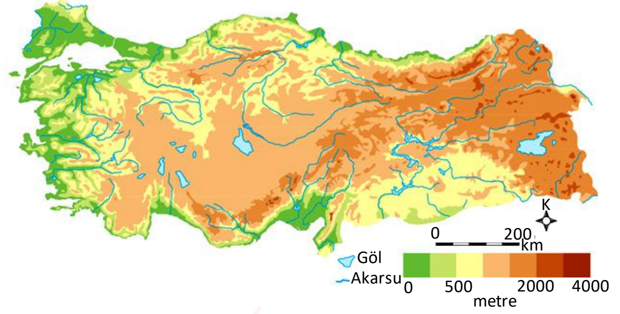
B) 1C paftasındaki yükselti farkı, 2B paftasından daha azdır.

C) 2C paftasında hem delta hem de ada bulunmaktadır.

D) 1B paftasının kuzeyinde boyun bulunmaktadır.

E) 2A paftasında kapalı çukur bulunmaktadır.

8. Aşağıda yükselti basamaklarının renklerle gösterildiği Türkiye fiziki haritası verilmiştir.

Buna göre harita ile ilgili;

I. Alan ve uzunluk hesaplamaları yapılabilir.

II. Kullanım alanlarına göre tematik haritadır.

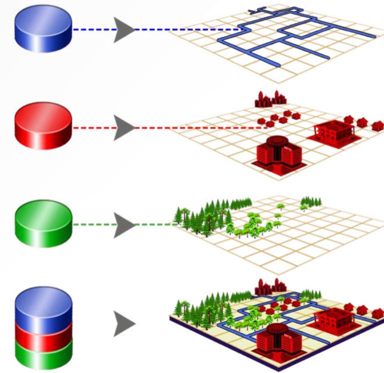
III. Renkler yer şekillerinin dağılışını göstermektedir.

IV. Mekânsal veriler çizgi ve alan yöntemi ile gösterilmiştir.

gibi tespitlerden hangileri doğrudur?

A) I ve III
B) I ve IV
C) II ve III
D) II ve IV
E) III ve IV

9.

Konuma dayalı her türlü bilginin toplanması, depolanması, işlenmesi, analiz edilmesi ve sunulması olarak tanımlanan Coğrafi Bilgi Sistemlerinin (CBS) sağladığı kolaylıklar arasında aşağıdakilerden hangisi gösterilemez?

A) Veriler katmanlar hâlinde birbirlerinden bağımsız olarak tutulabilir.

B) Bilgiler sorgulanabilir ve değerlendirilebilir.

C) Bilgilerin kaybolması engellenir.

D) İstenilen veriler aktif hâle getirilebilir.

E) Verilerin zamana bağlı değişimi engellenir.

Açık Uçlu Sorular - Haritalarda Yöntem ve Teknikler

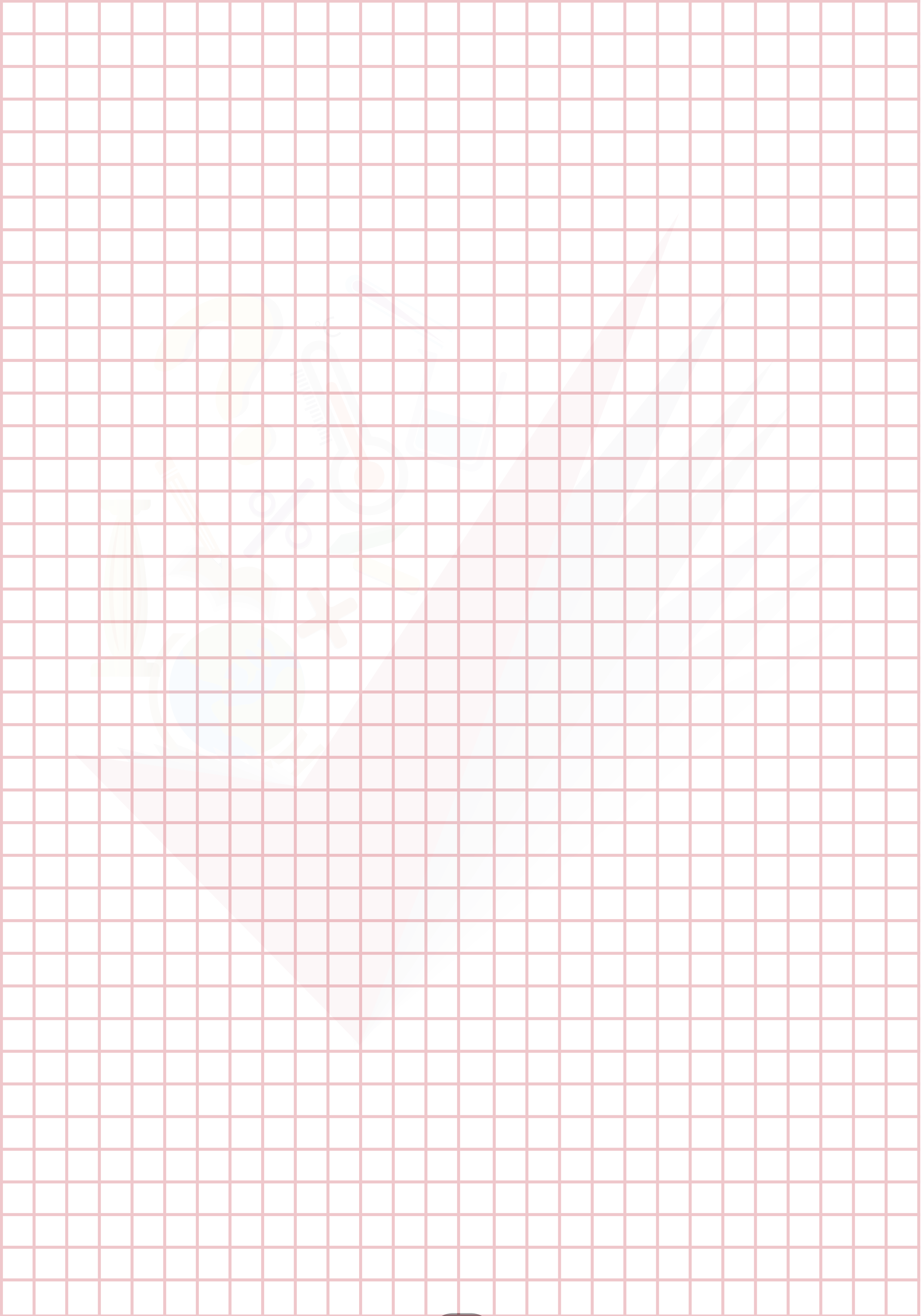
1. Koyu renkli izohipsler ana izohips eğrileri iken açık renkli izohipsler ara eğrilerdir. Eküidistansı belirlerken öncelikle ana izohips eğrilerini dikkate almalıyız. Haritada verilen iki yükselti değeri vardır. (400 m. ve 800 m.) Bu iki nokta arasındaki yükselti farkı 800 – 400 = 400 metredir. 400 ve 800 metre izohipsleri arasında dört yükselti aralığı vardır. Bu nedenle koyu renkle gösterilen ana izohipsler arası yükselti farkı 100 metredir. İki ana izohips arasında da beş yükselti aralığı vardır. (100 m / 5 = 20 metre) haritanın eküidistansı 20 metredir.
2. Ana izohips eğrilerinde eküidistans 100m'dir. Ara eğrilerde ise 5 birim fark vardır. Bu da izohipslerin 20'şer metre aralıklarla çizildiklerini göstermektedir. Buradan yola çıkarsak;

A = 880 metrede B = 500 metrede C = 420 metrede yer almaktadır.

3. X-Y Doğrultusunda sırt, tepe, yamaç ve vadi yer şekilleri görülmektedir.
4. Eğimin arttığı yerlerde eğriler sık, azaldığı yerlerde ise seyrek aralıklarla çizilir. Bu nedenle eğriler arasındaki mesafenin değişmesi eğimin değişmesi ile ilgilidir.

Çoktan Seçmeli Sorular - Haritalarda Yöntem ve Teknikler

1 - C	2- A	3 - D	4- E	5- E
6- D	7- A	8- B	9- E	

Konu Özeti Konuyla ilgili kısa ve öz bilgiler

Açık Uçlu Sorular Konuyla ilgili ufkunuzu açacak sorular

Çoktan Seçmeli Sorular Konuyla ilgili çoktan seçmeli testleri

Neler Öğreneceğiz? Fasikülde hangi konuların öğrenildiği

Hatırlayalım Konuyla ilgili önceki bilgiler

Araştırma Konuyla ilgili detaylı bilgiye ulaşmanız için ödevler

Faydalı Linkler Konuyla ilgili yararlanılabilecek web siteleri

Kritik Bilgi Fasikülde geçen konuyla ilgili en önemli bilgi

Bir Örnek de Sen Ver Konuyla ilgili sizden gelen örnekler

Biliyor musunuz? Konuyla ilgili çarpıcı bilgiler

Filozof Der ki Filozofların konuyla ilgili söylediği önemli sözler

Felsefe Sözlüğü Felsefe ile ilgili kavramlar

Haritada Bulalım Konuyla ilgili özellikleri haritada işaretleme

Dersi İzleyelim Konuyla ilgili konu anlatım videoları

Dikkat! Fasikülde karıştırılmaması gereken bilgiler